TURKU
ÅBO

MAL-sopimukset kaupunkien elinvoimaisuuden, kehityksen ja infran näkökulmasta

Maarakennuspäivä 30.9.2021/Maankäyttöjohtaja Jyrki Lappi

MAL-sopimukset

- Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus isojen kaupunkiseutujen välillä
- MAL-sopimus on osapuolten yhteinen yhteiskunnallis-poliittinen tahdonilmaus eikä juridinen sopimus. Sopimuksen sitovuutta on pyritty kerta kerralta vahvistamaan.
- Pitkäjänteinen, rullaava seudullinen sopimusmenettely valtion ja kuntien välillä
- Suora neuvottelu- ja sopimusyhteys seutujen ja valtion välillä maankäytön, asumisen ja liikenteen asioissa.
- Vahvistanut kunta-kunta ja kunta-valtio yhteistyötä
- Käynnistynyt Tampereen seudulta 2011, Turun ja Helsingin ensimmäinen sopimus 2012-15 ja Oulun 2013-15.

TURKU
ÅBO

MAL-sopimukset

- Uusin sopimuskausi 2020-2031. Toimenpiteet hallituskausittain 2020-2023, päivitys 4 vuoden välein
- Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun seudut (suuret kaupunkiseudut) aiemmin ja nyt mukana myös Lahden, Kuopion ja Jyväskylän seudut
- Osapuolet kaupunkiseutujen kunnat ja valtion keskushallinnon eri toimijat, myös maakuntien liitot tai kuntayhtymät ovat joissakin sopimuksissa mukana
- Toimii hallitusohjelmatavoitteiden edistäjänä. Sopimuksessa on määritelty 12 vuoden kehityspolku ja tavoitetila vuodelle 2030+ maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämistoimenpiteiden osalta.
- Seuranta vuosittain

TURKU
ÅBO

Turun seudun Mal-sopimusosapuolet

Seudun kunnat:
Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali, Parainen, Paimio, Masku, Rusko, Mynämäki Nousiainen, Aura ja Sauvo

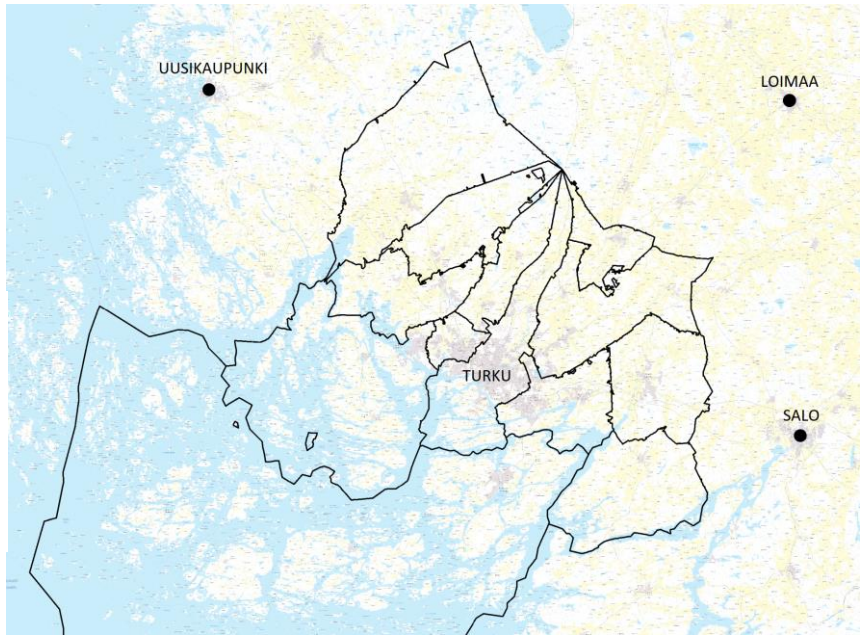

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VÄYLÄ
Trafikledsverket

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

ara
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

TURKU
ÅBO

Turun MAL-alueen väestökehitys 2010-2020

Rakennemallin tavoite seudulla n. 400 000 as. vuoteen 2035 mennessä.

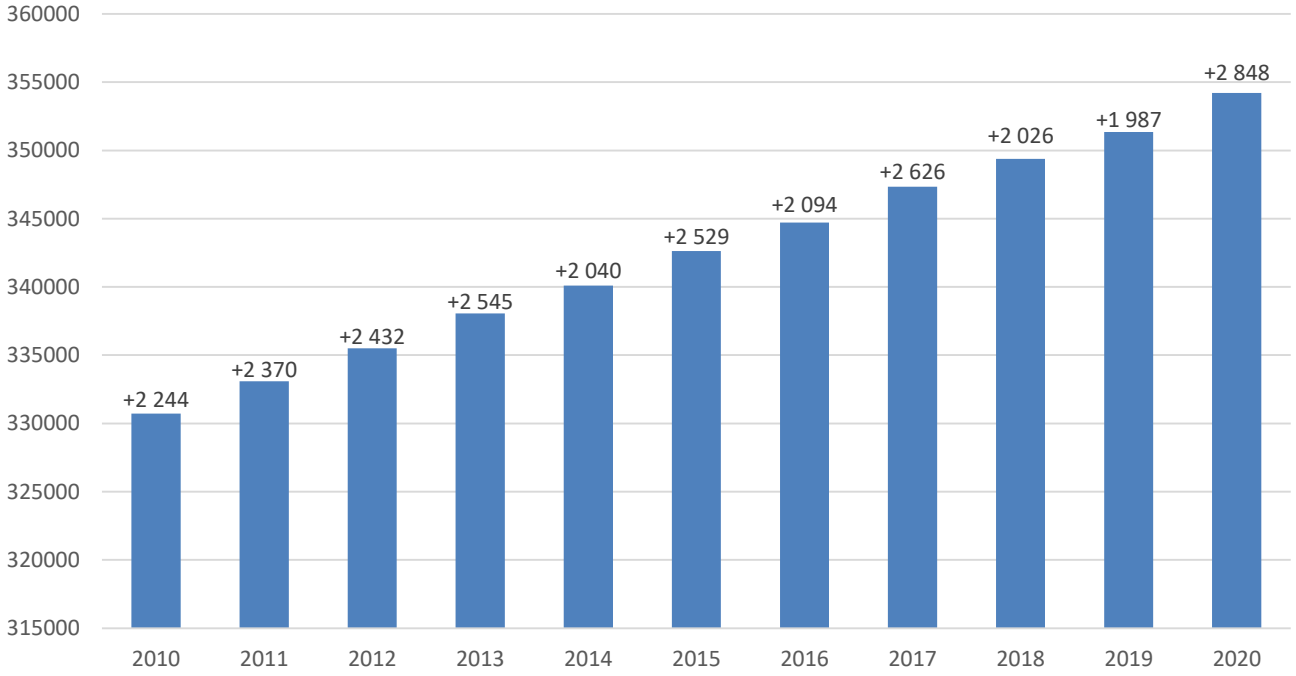

TURKU
ÅBO

Hallitusohjelman linjaukset MAL-sopimusmenettelystä

Jatketaan valtion ja suurten kaupunkiseutujen kumppanuutta kaupunkikehityksessä Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksin ja vahvistetaan niiden sitovuutta. Rakennetaan hiilineutraaleja kaupunkiseutuja, lisätään asuntotuotantoa ja kasvatetaan kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuutta.

Torjutaan segregaatiota ja asunnottomuutta sekä edistetään alueiden monimuotoista asukasrakennetta. Valtio huolehtii riittävistä panostuksista muun muassa joukkoliikenneinvestointeihin ja kunnallistekniikan rakennusavustuksiin sekä osoittaa maaomaisuuttaan erityisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja kestävien liikenneyhteyksien toteuttamiseen.

TURKU
ÅBO

Hallitusohjelman linjaukset MAL-sopimusmenettelystä

MAL-sopimuksilla varmistetaan, että kunnilla on riittävä kaavavaranto monipuolisen asuntotuotannon toteuttamiseen pitkällä aikavälillä. MAL-sopimuksissa edistetään täydennysrakentamista ja siirtymistä markkinaehtoiseen pysäköintiin.

MAL-sopimusten kesto pidennetään 12 vuoteen ja sopimuksista tehdään rullaavia.

TURKU
ÅBO

Hallitusohjelman linjaukset MAL-sopimusmenettelystä

Valtion tukemaa kohtuuhintaista ARA-asuntotuotantoa lisäämällä täydennetään markkinaehtoista ja yksityistä asuntotarjontaa sekä tasataan suhdanteita. Laajennetaan pitkän korkotuen käynnistysavustukset kaikille MAL-sopimusalueille. Niiden suuruus Helsingin seudulla on 10 000 euroa asuntoa kohden ja muilla MAL-alueilla 3 000–5 000 euroa asuntoa kohden.

Puurakentamisessa otetaan käyttöön 20 prosentin korotettu käynnistysavustus. Tavoitellaan kohtuuhintaisen ARA-asuntotuotannon osuuden nostamista vähintään 35 prosenttiin kuitenkin niin, ettei muodostu hallintamuodoltaan yksipuolisesti painottuneita alueita.

TURKU
ÅBO

Mal-sopimukset elinvoimaisuuden ja kehityksen ja infran edistäjänä

- Tuonut mukanaan seudun rakennemallin, jossa luotu yhteiset suuntaviivat seudun kehittämiseen ja väestönkasvun sijoittumiseen
- Parantanut sitoutumista yhteisten tavoitteiden edistämiseen
- Sovittu yhteisistä maa- ja asuntopolitiikan periaatteista: väestötavoitteet, vuokra-asuntotuotanto, maankäyttösopimukset yms.
- Erillinen MAL-raha kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämiseen mahdollistanut infran kehittämisen aiempaa paremmin myös valtion tieverkolla
- Löydetty seudun yhteinen näkemys keskeisistä edistettävistä liikennehankkeista

TURKU
ÅBO

Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035

YDINKAUPUNKIALUEEN MAANKÄYTÖN MUUTOSALUEET

2.4.2012

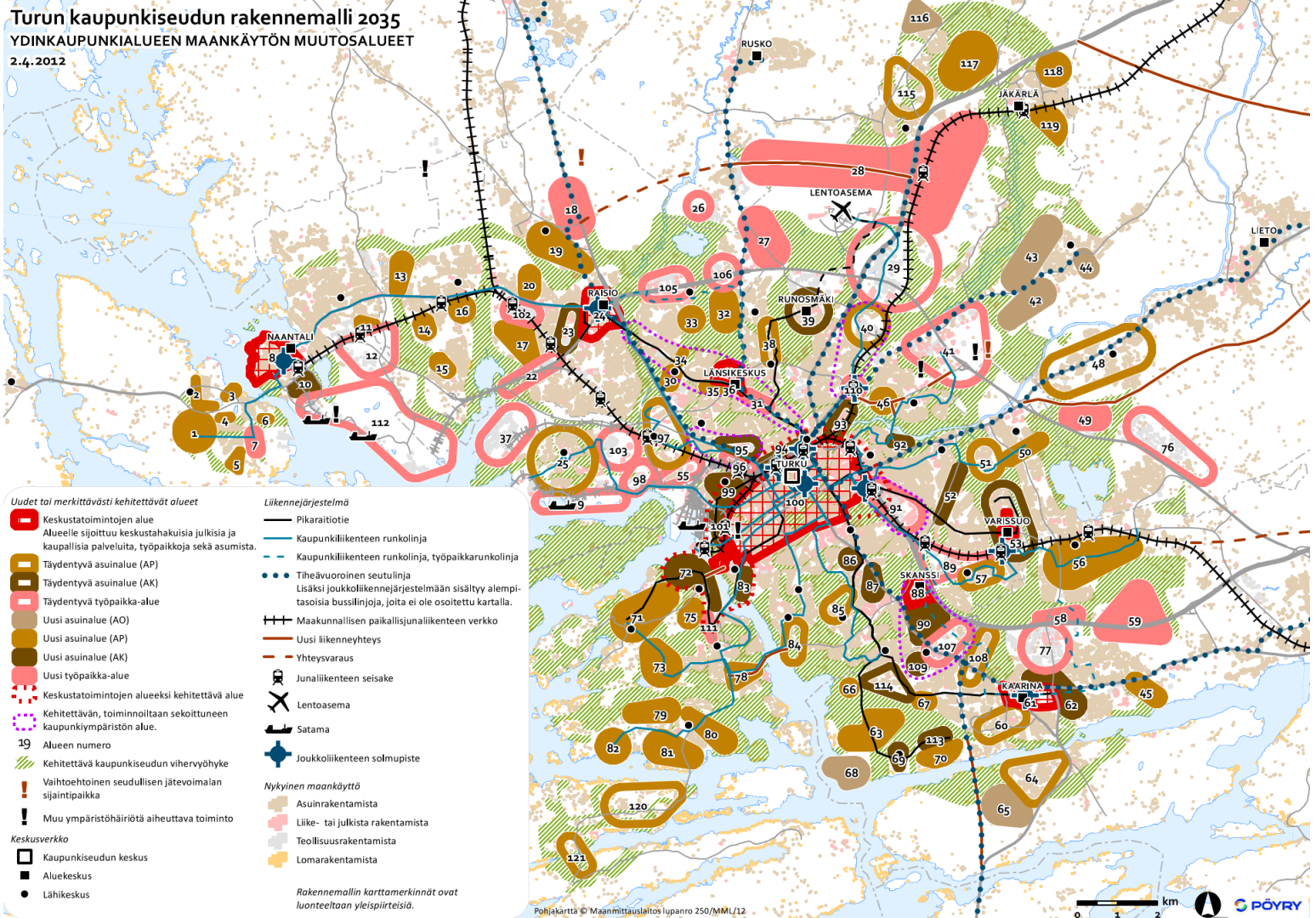

Uudet tai merkittävästi kehitettävät alueet

- Keskustatoimintojen alue
  Alueelle sijoittuu keskustahakuisia julkisia ja kaupallisia palveluita, työpaikkoja sekä asumista.
- Täydentyvä asuinalue (AP)
- Täydentyvä asuinalue (AK)
- Täydentyvä työpaikka-alue
- Uusi asuinalue (AO)
- Uusi asuinalue (AP)
- Uusi asuinalue (AK)
- Uusi työpaikka-alue
- Keskustatoimintojen alueeksi kehitettävä alue
- Kehitettävän, toiminnoiltaan sekoittuneen kaupunkiympäristön alue.
- 19 Alueen numero
- Kehitettävä kaupunkiseudun vihervyöhyke
- ! Vaihtoehtoinen seudullisen jätevoimalan sijaintipaikka
- ! Muu ympäristöhäiriötä aiheuttava toiminto

Keskusverkko

- Kaupunkiseudun keskus
- Aluekeskus
- Lähikeskus

Liikennejärjestelmä

- Pikaraitiotie
- Kaupunkiliikenteen runkolinja
- Kaupunkiliikenteen runkolinja, työpaikkarunkolinja
- Tihevuoroinen seutulinja
  Lisäksi joukkoliikennejärjestelmään sisältyy alempitasoisia bussilinjoja, joita ei ole osoitettu kartalla.
- Maakunnallisen paikallisjunaliikenteen verkko
- Uusi liikenneyhteys
- Yhteysvaraus
- Junaliikenteen seisake
- Lentoasema
- Satama
- Joukkoliikenteen solmupiste

Nykyinen maankäyttö

- Asuinrakentamista
- Liike- tai julkista rakentamista
- Teollisuusrakentamista
- Lomarakentamista

Rakennemallin karttamerkinnät ovat luonteeltaan yleispiirteisiä.

TURKU
ÅBO

Pohjakartta © Maanmittauslaitos lupanro 250/MML/12

km 0 1 2

PÖYRY

HELSINGIN, TAMPEREEN, TURUN JA OULUN SEUTUJEN MAL-SOPIMUSTEN INFRAKOHTEET 2020-2031

Neuvottelutulos 2.6.2020

1. Espoon kaupunkiradan toteuttaminen
2. Pääradan parantaminen Pasila - Riihimäki 2. vaihe
3. Lähiliikenteen varikkojen suunnittelu
4. Helsinki - Pasila -välin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistautuminen
5. Oritkarin kolmioraiteen toteuttaminen
6. Selvitys Santaradan siirtämisestä
7. Tampere - Oulu välin kehittämisen tarveselvitys ml. Liminka - Oulu
8. Tesoman junaseisakkeen rakentaminen
9. Lempäälän laiturimuutosten toteuttaminen
10. Nokian asema-alue kehittämisen suunnittelu ja toteuttaminen
11. Oriveden asema-alueen ensivaiheen toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen
12. Tampereen asemakeskuksen ja henkilöratapihan kokonaisuuden valmistelu
13. Selvitys Tampereen järjestelyratapihasta
14. Ylöjärven raakapuuterminaalin siirtämisen suunnittelu
15. Vt 12 ja Kt 65 Vaitinaron liittymän suunnittelu
16. Turun ratapihan ja Kupittaa - Turku-kaksoisraiteen muutostyöt
17. Raskaan liikenteen palvelualueiden suunnittelu ja toteuttaminen
18. Turun seudun valtion väyläverkolla toteutettavat kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimenpiteet
19. Turun seudun väyläverkon kustannustehokkaat parantamishankkeet
20. Turun sataman uusi henkilöraide
21. Tampereen seudun valtion väyläverkolla toteutettavat kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimenpiteet
22. Tampereen seudun väyläverkon kustannustehokkaat parantamishankkeet
23. Oulun seudun valtion väyläverkolla toteutettavat kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimenpiteet
24. Oulun seudun väyläverkon kustannustehokkaat parantamishankkeet
25. Helsingin seudun valtion väyläverkolla toteutettavat kävelyn ja pyöräilyn edistämistoimenpiteet
26. Helsingin seudun kustannustehokkaat liikennejärjestelmän parantamishankkeet
27. Espoon alueen kustannustehokkaat liikennejärjestelmän parantamishankkeet
28. Vihdintien pikaraitiotie
29. Mellunmäki - Tikkurila - Aviapolis - Lentoasema (ns. Vantaan ratikka) raitiotiensuunnittelu
30. Viikin - Malmin pikaraitiotie yleissuunnittelu
31. Metron länsipään liikennejärjestelyt
32. Tampereen raitiotien osan 1 laajentaminen (Hatanpään haara)
33. Tampereen raitiotien osan 2 kehitysvaiheeseen ja toteutukseen (keskusta – Hiedanranta – Lentävänniemi)
34. Tampereen seudullisen raitiotien laajenemisen yleissuunnitelma
35. Tampereen seudun raitiotien välien Tays keskussairaala - Koilliskeskus ja Tampereen linja-autoasema - Härmälä - Pirkkala hanke- ja toteuttamissuunnitelma
36. Turun raitiotien suunnittelu
37. Helsingin, Turun, Tampereen ja Oulun seuduille kunnille valtionavustus kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla.

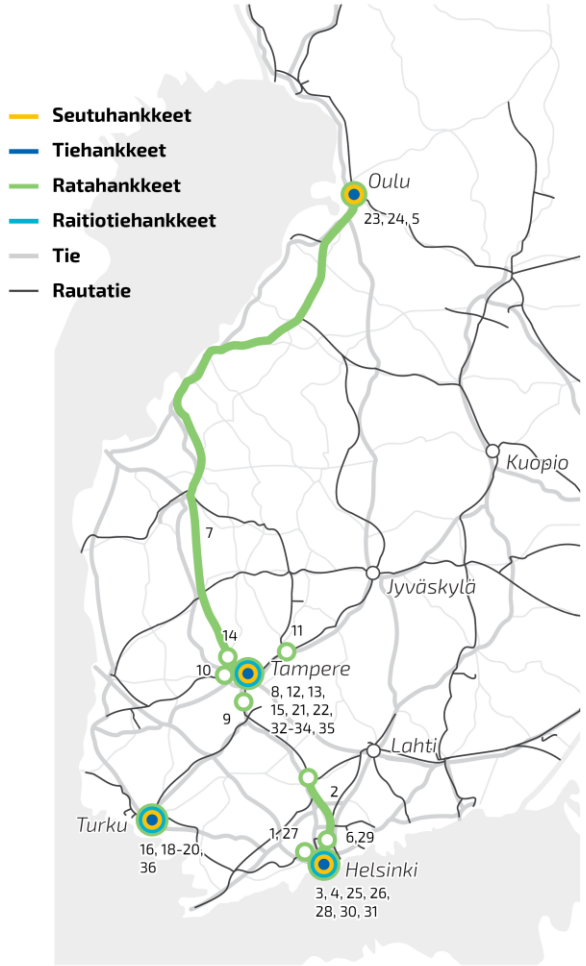

TURKU
ÅBO

Mal-sopimukset elinvoimaisuuden ja kehityksen ja infran edistäjänä

- Yhteiset kulkumuotojakaumatavoitteet
- Joukkoliikenteen rahoitus mm. joukkoliikenne- ja ilmastoavustuksiin sekä digitalisaation kehittämiseen. Lisäksi rahoitus raitiotien suunnittelun edistämiseen
- Edistänyt merkittävästi isoja liikennehankkeita mm. Turun seudulla Kehätien kehittäminen, Tunnin juna ja Tiedepuiston kansihanke.
- Infra-avustukset MAL-seuduille
- ARA-tuotannon edistäminen mm. käynnistysavustuksin sekä riittävin korkotuki- ja takauslainoituksin

TURKU
ÅBO

Mal-yhteistyön tuomaa

- Luonut keskustelufoorumin valtion eri toimijoiden ja kuntien välille MAL-asioissa
- Lisännyt ja tehnyt määrämuotoiseksi seudun sisäisen keskustelun ja tavoitteiden asettamisen
- Konkretisoi kumppanuuksien ja vuoropuhelun tärkeyttä seudun päätöksenteossa – luonut uudenlaista hallinto- ja päätöksentekokulttuuria
- Vahvistanut kaupunkiseudun kuntien keskusteluyhteyttä ja keskinäistä luottamusta sekä sitoutumista yhteisiin päätöksiin
- Lisännyt ymmärrystä seudun ja valtion välillä
- Parantanut kaupunkiseutujen elinvoiman ja kilpailukyvyn edellytyksiä MAL-asioissa
- Selkeyttänyt keskeisten MAL-hankkeiden priorisointia
- Seurantaindikaattoreita kehitetty

TURKU
ÅBO

Väestönmuutos yhdyskuntarakenteen vyöhykkeillä

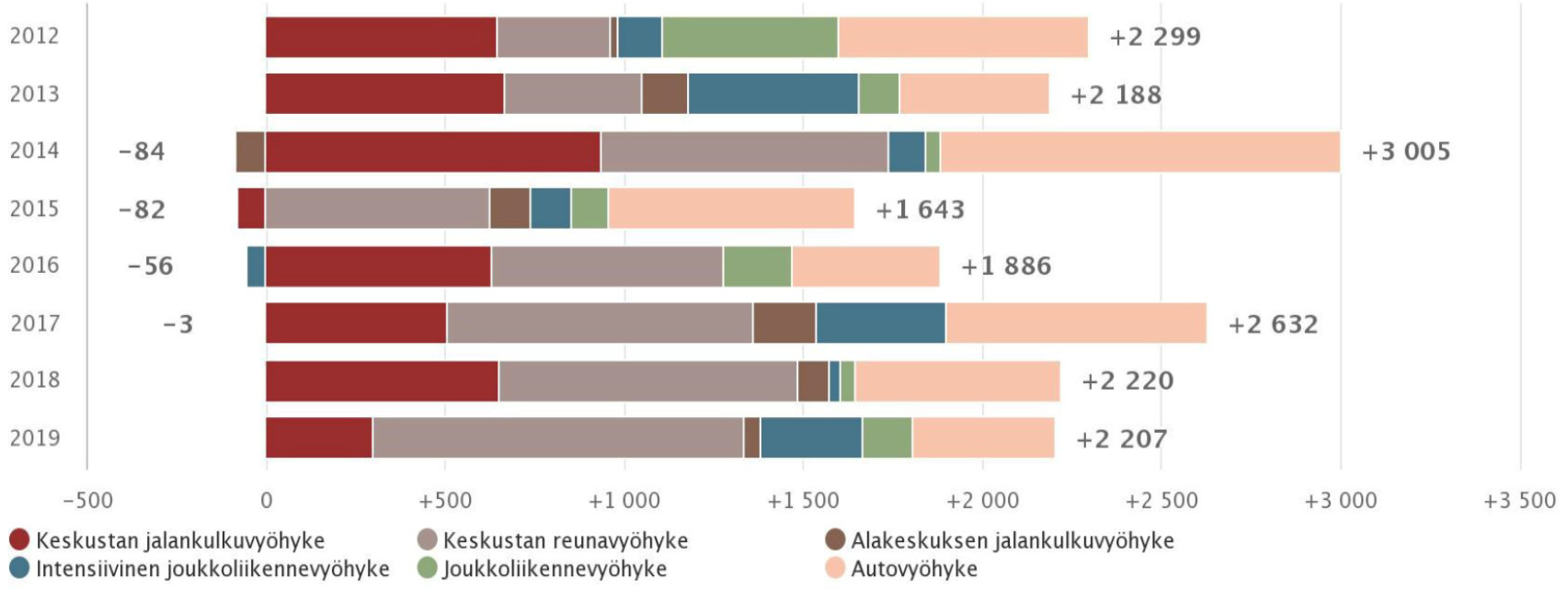

Lähde: Tilastokeskus / Elinympäristön tietopalvelu Liiteri

TURKU
ÅBO

Seudun liikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet

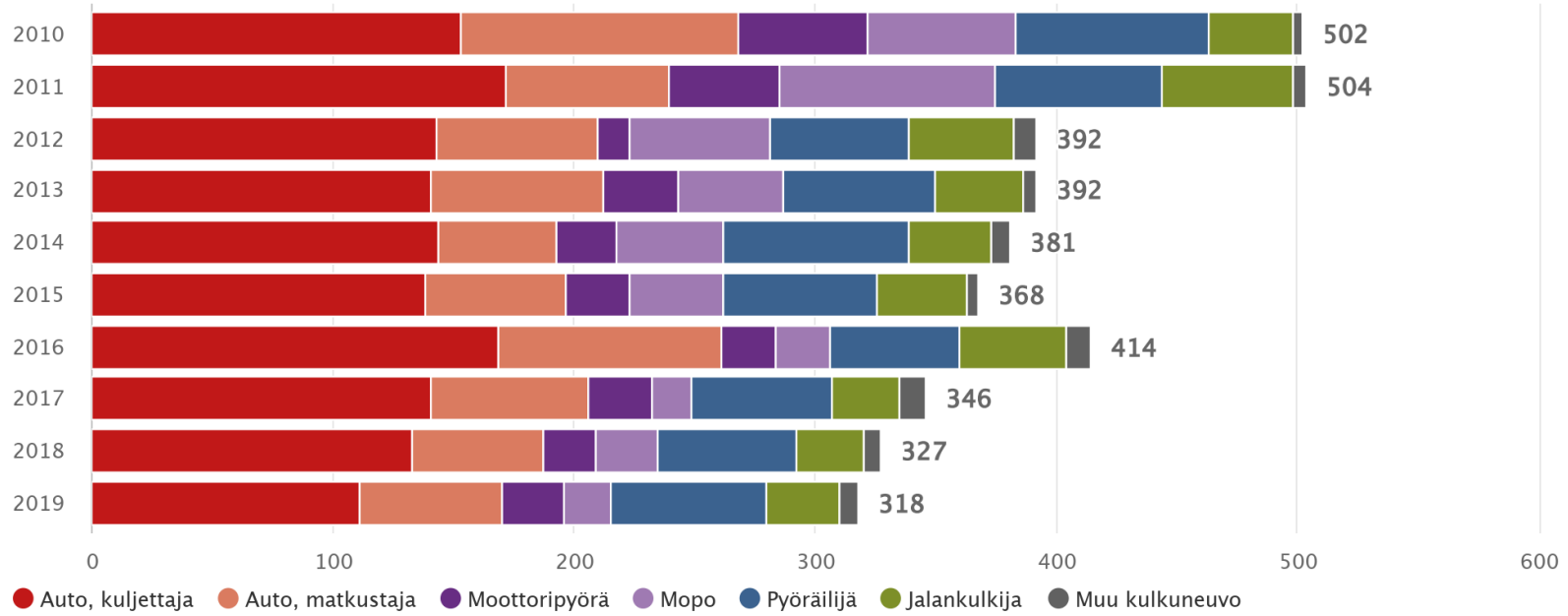

Lähde: Varsinais-Suomen ELY-keskus

TURKU
ÅBO

Kehitettävää jatkossa…

- Neuvotteluprosessin aikaistus
- Selkeämpi jatkumo Liikenne 12 suunnitelmaan ja siihen liittyvään investointiohjelmaan
- Sitovuuden kasvattaminen kaikkiin osapuoliin nähden

TURKU
ÅBO

Kiitos!

TURKU
ÅBO